

6× s hygienikem o sledování jakosti pitné vody ve studni

Jarmila Petříčková, ředitelka odboru hygieny obecné a komunální

Studna je tzv. individuální zdroj pitné vody a může sloužit k zásobování vodou pro domácnosti nebo pro komerční subjekty (mj. restaurace, pracoviště, provozovny služeb) v místech, kde není zajišťováno zásobování pitnou vodou vodovodním řadem pro veřejnou potřebu. Sporadicky se vyskytují také studny veřejné nejčastěji pod kontrolou obce, sloužící k např. zásobování škol nebo obecních úřadů. Podle způsobu provedení existují studny kopané nebo vrtané.

Co ovlivňuje jakost vody ve studni?

Naprostou zásadní je její dobrý technický stav. Zpravidla negativní vliv má přímý přítok povrchové vody, ke kterému dochází mj. i v období jara při tání sněhu. Tající voda podobně jako přívalový nebo dlouhotrvající déšť může do studny z okolí spláchnout nežádoucí znečištění z povrchu půdy obsahující exkrementy zvířat, hnojiva z polí nebo posypovou sůl z komunikací. Zhoršenou jakost vody nemusíme odhalit její konzumací.

Jak by mělo vypadat okolí studny?

Okolí study musí být přirozeně ochráněno před skladováním látek, které mohou kvalitu vody ve studni negativně ovlivnit. V okolí studny by neměl být kompost, hnůj ani pastvina. Všechny situace však v terénu vídáme.

Jak kontrolovat jakost vody ve studni?

K jednoznačnému posouzení slouží laboratorní analýza. Tu je vhodné provádět minimálně jednou ročně, v oblastech postižených táním sněhu ideálně na jaře. V případě mimořádné klimatické situace doporučujeme kvalitu vody vždy zkontrolovat. V případě zaplavení studně je však nutné nejprve vyčerpat znečištěný obsah, provést dezinfekci studny a následně laboratorní analýzou ověřit její účinnost.

Laboratorní rozbor bychom měli provést také v případě, že zaznamenáme změnu chuti, zápach nebo zákal.

Minimální rozsah pravidelného rozboru zahrnuje mikrobiologické ukazatele, dusičnany, dusitany, amonné ionty, celkový obsah uhlíku a chemickou spotřebu kyslíku.

Jakou průběžnou péčí studna potřebuje?

Nejčastějším technickým nedostatkem je nedostatečné zakrytí study, v jehož důsledku dochází k vnikání povrchové či dešťové vody. Na škodu je i vysoký výkon čerpadla, které neodpovídá vydatnosti studny a zvyšuje tak rychlost proudění podzemní vody a tím vnášení nežádoucích sedimentů do vodního zdroje.

Ideální je 2× do roka provést celkovou obhlídku studny. Provéřit vodotěsnost krytu, měl by být zamčený, a kromě vody bránit vniknutí i různým živočichům. Zkontrolovat povrchovou úpravu okolí. V delším horizontu za 5-8 let při pravidelném požívání je třeba studnu vyčerpat, vyčistit a provést kontrolu její vydatnosti, nejlépe s využitím odborné firmy.

Jak se provádí dezinfekce studny?

Dezinfekci studny provádíme v důsledku nevyhovujícího laboratorního rozboru nebo po mimořádné situaci.

Před samotnou dezinfekcí studny je důležité mechanické odstranění nečistot, vyčerpání znečištěné vody a poté aplikace vhodného dezinfekčního přípravku s dodržением návodu k použití s následným propláchnutím všech vnitřních rozvodů v domě. Po takovém zásahu je vždy žádoucí zajištění laboratorního ověření.

Kdy kontroluje jakost pitné vody ve studni KHS?

V Libereckém kraji evidujeme celkem 294 provozoven společného stravování, které ke své činnosti používají vodu ze studně. Nejvíce jich evidujeme v okrese Semily - 130, následuje okres Jablonec nad Nisou - 110, okres Liberec - 33 a okres Česká Lípa - 21. Za rok 2025 KHS LK z těchto studní odebrala 21 vzorků a 11× zakázala jejich používání k zásobování pitnou vodou. Provozovatelům legislativa ukládá jak často a v jakém rozsahu mají laboratorní rozbor u akreditované či autorizované laboratoře provádět. Výsledek rozboru má pak provozovatel za povinnost uložit do informačního systému, ve kterém tak má KHS nad kvalitou vody provozovatelů kontrolu.

Je velmi časté, že provozovna stravovacích služeb doplňuje ubytovací služby. U zařízení, která nejsou v provozu celoročně, je žádoucí, aby před obnovením provozu provozovatel jakost pitné vody zkontroloval.

Namátkové kontroly provádí KHS také v ubytovacích zařízeních bez stravovacích služeb. V těchto provozovnách však není povinnost zajišťovat pitnou vodu, pouze v ubytovnách poskytujících dlouhodobé ubytování. Takové máme v Libereckém kraji pouze tři.

V Libereckém kraji evidujeme 36 pracovišť, která používají individuální zdroj pro přípravu teplé vody a k mytí technologie. Pitná voda je zaměstnancům dodávána formou vody balené. Pro přípravu pitné vody využívá individuální zdroj 47 pracovišť. Kontrola v obou případech probíhá namátkově, v roce 2025 proběhlo 8 kontrol (2 pitné, 6 teplé).

Zkontrolovat jakost pitné vody v každé studni se vždy vyplatí v případě mimořádných klimatických událostí nebo jiné nenadálé události, a to i mimo požadavky legislativy. Konzumací nejakostní pitné vody se vystavujeme riziku zažívacích potíží projevujících se nevolností, průjmy a zvracením.

V Liberci 25. 2. 2026